

Geslaagde zoektocht naar Duitse wortels

21 December 1976

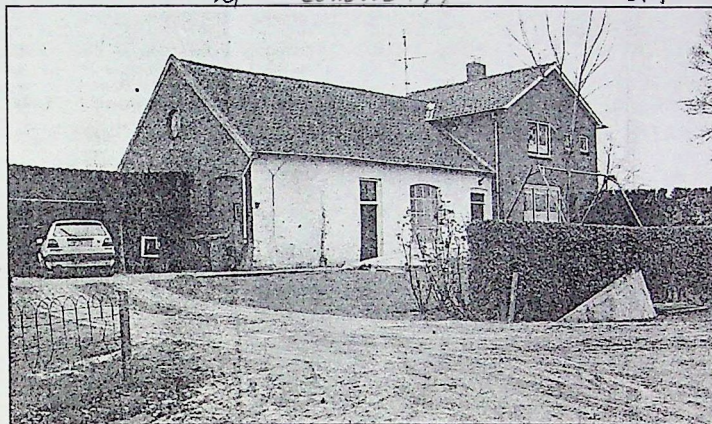
3315

Enkele gebeurtenissen in zijn jonge jaren maakten Theo Brockötter nieuwsgierig naar zijn wortels. Zoals het feit dat hij pas op haar begrafenis hoorde dat zijn oma Berendina Kuenenger heette en niet 'Van de Kunne', zoals iedereen haar aansprak. Theo meende dat hij op de verkeerde begrafenis was. En dan het verhaal van zijn oma Gait. Die wist te verklaren waar de familienaam vandaan kwam. Duitse voorzaten hadden volgens hem door de woesternij een weg aangelegd, waar de hele buurt gebruik van maakte. Dit pad maakte de afstand tot de bewoonde wereld een 'brok korter'...

In het pas verschenen familieboek Brockötter is te lezen dat de naam zoveel betekent als 'keuter-

boer in het broek'. Al tien jaar geleden ging de 64-jarige Groenlose ex-bontwever op speurtocht in Duitsland. Hij vond de plek van zijn verre voorouders in Schmedehausen bij Greven in Westfalen. Bepaald geen kaastede, maar een grote boerderij in eigendom, al sinds 1580 door de Brockötters bewoond, twaalf generaties lang. Theo heeft veel contact met de zoon en aanstaande bedrijfsopvolger Bernard, die in Munster Landwirtschaft studeert.

Van het oude huis zijn helaas nooit foto's gemaakt. Alleen het bakhuis, waar voor de hele buurt brood werd gebakken, siert de omslag van het familieboek. De heemkundige Lorenz Joseph Brockötter, geb. 1878, maakte wel een beschrijving, tekening en plattegrond van de boerenplaats, 'dass alte Gehoft'. Volgens hem lag de oude hoeve zeer idyllisch in een boshoek. Het rode dak stak zo fraai af tegen het groen. Door ouderdom en verval maakte het een sprookjesachtige indruk. De blauw-wit gekalkte muren waren nog van vlechtwerk, het dak van stro. Omdat het dak slecht werd, werd sinds 1880 telkens een deel stro door pannen vervangen. Om pannen te halen bij een pannenfabriek was men een volle dag on-

♦ De voormalige strofabriek aan de Oude Aaltenseweg in Groenlo. (Foto Willem Hissink)

Peter Brusse, adjunct-hoofdredacteur van Elsevier, reageert op de Wortels-aflevering over de naam Brus in Voorst (23 november), oorspronkelijk afkomstig uit Dinxperlo. Brusse vermoedt dat Brus met zijn familie ver-

Brusse

want is. „Een Canadese neef maakte een stamboom. We komen uit Aalten, Varsseveld, Bredevoort, Dinxperlo, rond 1600. Onze voorvader

schijnt in 1740 van Varsseveld naar Amsterdam te zijn gekomen. Ik denk dat de Oude Brusse in Lintelo bij Aalten ons begin is; Brus en Brusse zouden allebei van de tak Jan Brusse uit Aalten komen.”

derweg. De veeschuren waren nog eerder 'onder de pannen' dan het woongedeelte, want het vee was voor de boer het kostbaarste bezit...

Stift

Rond 1605 trouwde op deze boer-

derij Catharina Brockötter met Henrich Eynck uit Ladbergen. Hun nageslacht behoudt de naam van de moeder. In die dagen hoorde de hoeve nog tot het bezit van het machtige Stift Freckenhorst en de bewoners waren horigen. De werkbaas hoefde maar op een

hoorn te blazen, of alle horige boeren in de omgeving waren verplicht hun eigen werk direct in de steek te laten om de orders van het stift in ontvangst te nemen. Alle Duitse en ook Nederlandse Brock(k)ötters stammen af van het paar van 1605. Theo's grootva-

rubriek over hoerderijen en familienamen door Henk Harmsen suggesties en aanvullingen 0543 472603

der Heinrich Brockötter (1871-1946), zoon van een Duits spoorwegambtenaar, deserteerde als soldaat nadat hij een meerdere tot een duel had uitgedaagd, iets wat streng verboden was. Te paard vluchtte hij. Hoe hij op zijn dagenlange reis in zijn levensonderhoud voorzorg? Theo denkt dat hij gewoon bij boeren voedsel heeft 'gevoerd', want hij was in vol ornaat. Zelf heeft hij er later nooit over willen praten. Bij Anholt kwam hij de grens over, in Doetinchem liet hij zich inschrijven. Zijn eerstewoning na zijn huwelijk met Berendina Kuenenger was bij de Groenlose strofabriek aan de Oude Aaltenseweg. De woning zelf is verdwenen, maar een stuk van de oude strofabriek bestaat nog. Hier werden stroproducten gemaakt, zoals dokken ter opvulling van pannendaken en wijnfleshouders. Het pand, nu bewoond door Klein Gunnewiek, wordt komend voorjaar afgebroken. Later woonde opa jarenlang in een stadsboerderijje op de Wheme. De hele Achterhoekse takstam van het paar Brockötter-Kuenenger.

TENTIE

OTSTE MEUBELTOONZAAL

est bij
bel
dag

13.